

Prizor zadnje večerje, v vlogi Jezusa Tomaš Francu, desno Miro Kutlak kot učenec.

Milena Igljčar v Pasijonu, levo Veronika Kultakova, desno Dana Červova.

njej in jo vodila po prostoru. Pasijon se odvija v naravnem amfiteatru, ki pasijonski vsebini Jezusovega trpljenja dodaja nagovarjajoča sporočila.

Češki pasijonci, s katerimi smo se že srečali, so bili zelo veseli najinega obiska. Po zaključku generalke sva jim izročila izvode *Pasijonskih doneskov 12/2017* in jim prenesla pozdrave loških pasijoncev ter jim seveda z radostjo v srcu povedala, da je bil *Škofjeloški pasijon* kot prvi pasijon vpisan na Unescov Reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva. Kar malce nam zavidajo in pravijo, da bodo z vpisom poskusili tudi sami.

Večerna uprizoritve pasijona je bila zelo nagovarjajoča. Na začetku je prizorišče osvetljevala dnevna svetloba, ki je v času predstave pojemale, zaključek smo dočakali v prijetni temini sveže poletne noči. Mileni je šlo zelo dobro in notranje je bila zelo hvaležna, da se je pustila pregovoriti. Od blizu je začutila češko pasijonsko energijo in navdušenje igralcev, ki jih iz leta v leto nagovarja, da sodelujejo. Morda pa bo kdo izmed njih leta 2021 sodeloval tudi pri uprizoritvah *Škofjeloškega pasijona*. Kdo ve, prepustimo se pasijonskemu vetru, ki duhovno povezuje vse pasijonce. Medsebojne vezi smo dolgo v noč utrjevali ob češkem pivu v lokalu ob gledališču, nad katerim lepo uspeva lipa pasijonskega prijateljstva »Tilia Europassionis«, ki smo jo zasadili ob prvem obisku avgusta 2014.

Druženje čeških in loških pasijoncev v zavetju »Tilia Europassionis«, vse foto Aleksander Igljčar

Urška Florjančič

KRISTUSOV PASIJON V KAPELAH SVETIŠČA BOM JESUS DO MONTE NA PORTUGALSKEM

Na severu Portugalske, v bližini mesta Braga, stoji na vrhu hribčka cerkev, posvečena Dobremu Jezusu (Bom Jesus do Monte), do nje pa vodi mogočno baročno stopnišče, ob katerem so postavljene kapele s prizori Kristusovega pasijona (Via Crucis). Po tem križevem potu smo se družine iz Slovenije na romanju v Fatimo povzpele v soboto, 28. oktobra 2017.

Portal ob vstopu na stopnišče, ki vodi do svetišča Bom Jesus

Prva znana omemba kapele na vrhu griča je iz leta 1373. Ta kapela, ki je bila posvečena Svetemu križu, je bila predelana v 15. in 16. stoletju. Leta 1629 so zgradili romarsko cerkev, ki so jo posvetili Dobremu Jezusu. Imela je 6 kapel, posvečenih Kristusovemu pasijonu.

Svetišče kot ga poznamo danes, so začeli graditi leta 1722 pod okriljem nadškofa iz Brage. Njegov grb lahko še danes vidimo nad mogočnim portalom ob vstopu na mogočno stopnišče ob vznožju hriba. V tej fazi gradnje so postavili prvi del stopnišča, ob katerem stojijo kapele, posvečene postajam križevega pota (Via Crucis). V vsaki kapeli so postavljeni kipi, izdelani iz gline (terra cotta) v naravni velikosti, ki prikazujejo posamezne prizore iz Kristusovega pasijona.

V naslednji fazi so dogradili mogočno stopnišče, ki ima cikcak obliko in na njem postavili pet vodnjakov, ki simbolizirajo vseh pet čutil: vid, voh, sluh, dotik, okus. Na vrhu stopnišča so okoli leta 1725 postavili baročno cerkev.

Okoli leta 1781 so začeli dograjevati še tretji del stopnišča, tudi v cikcak obliki, s tremi vodnjaki, ki simbolizirajo tri teološke kreposti oz. čednosti: vero, upanje in dobroto (ljubezen). Na mestu stare cerkve so leta 1784 začeli graditi novo v neoklasicističnem slogu. Notranjost so opremili v začetku 19. stoletja, posvečena pa je bila leta 1834. Glavni oltar prikazuje križanje. Na ploščadi pred cerkvijo stoji osem kipov ljudi: štirje ponazarjajo osebe, ki so Jezusa obsodile (Ana, Kajfa, Herod, Pilat), štirje kipi pa predstavljajo osebe, ki so poskrbele za Jezusov pokop (Jožef iz Arimateje, Nikodem, rimski stotnik in Pilat, ker je dovolil, da Jezusa snamejo in položijo v grob).

Zaključek prvega (najstarejšega) dela stopnišča in vstop v drugi in tretji del stopnišča v cikcak obliki

Podobe Kristusovega pasijona na sveti poti k svetišču Bom Jesus

Vse do vrha stopnišča je postavljenih štirinajst kapel s podobami Kristusovega trpljenja, ki nam približajo prizore posameznih postaj križevega pota (slike spodaj). Nekateri prizori so prikazani tudi v samem svetišču na vrhu hriba in na ploščadi ob cerkvi.

Kapela zadnje večerje / Capela da Última Ceia

Kapela Kristusovega trpljenja v vrtu Getsemani / Capela da Agonia ou do Horto

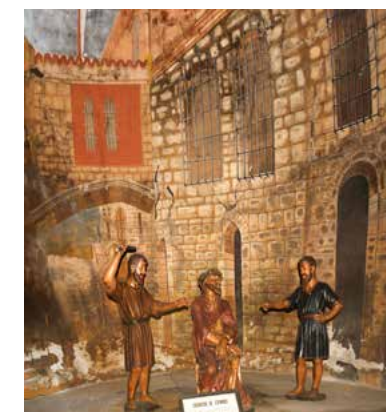
Kapela Judeževega poljuba ali Jezus primejo / Capela da Prisão + kapela

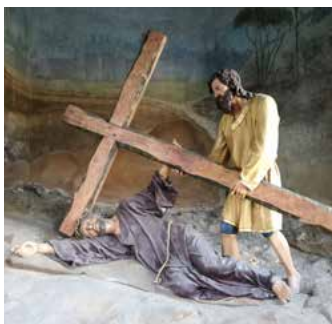
Kapela teme ali Jezus v ječi / Capela das Trevas

Kapela bičanja / Capela da Flagelação

Kapela kronanja s trnjevo krono / Capela da Coroação de Espinhos

Kapela Simon iz Cirene pomaga Jezusu nositi križ / Capela das Quedas ou do Cireneu

Kapela poti na Kalvarijo (Veronika poda Jezusu potni prt, Jezus sreča jeruzalemske žene, Jezus trikrat pade pod križem) / Capela da Subida para o Calvário

Kapela križanja ali Jezusa pribijejo na križ / Capela da Crucifixaõ

Kapela dviganja križa / Capela do Levantamento / A Capela do Levantamento

Kapela snemanja s križa / Capela da Descida da Cruz

V treh oktagonalnih kapelah za cerkvijo, ki so jih zgradili leta 1760, so prizori dogodkov, ki so sledili križanju (npr. srečanje Jezusa z Marijo Magdaleno).

Na trgu evangelistov za cerkvijo so postavljeni kipi štirih evangelistov in več kapel, ki prikazujejo dogodke, ki so sledili Jezusovi smrti na križu, in sicer:

- Kapela polaganja v grob ali maziljenja (ali solza) / Capela da Deposição no Túmulo ou Unção (ou das lágrimas)
- Kapela vstajenja / Capela da Ressurreiçãõ
- Kapela prikazanja Jezusa Mariji Magdaleni / Capela da Apariçãõ de Cristo a Santa Maria Madalena
- Kapela Vnebohoda / Capela da Ascensãõ
- Kapela srečanja v Emavsu / Capela do Encontro de Emaús

Simbolika vodnjakov na stopnišču svetišča

Cikcak stopnišče svetišča Bom Jesus se začne z Vodnjakom petih ran; njegove vode izvirajo iz petih odprtih, ki pomenijo pet Kristusovih ran in pet ščitov na portugalskem grbu. Na vsaki izmed naslednjih ravni je vodnjak, ki simbolizira enega izmed petih čutov. Voda priteka iz oči, ušes, nosa in ust, tip pa simbolizira figura, ki z obema rokama drži vrč, iz katerega teče voda. Ta simbolika pomeni, da morajo romarji premagati zemeljske skušnjave čutov, preden so deležni glavnih kreposti – vere, upanja in usmiljenja – ki so simbolično predstavljene z vodnjaki treh čednosti. Ob stopniščni ograji stojijo številni kipi oseb iz Stare zaveze.

V 19. stoletju so okolico cerkve in stopnišče razlastili in ju spremenili v park. Leta 1882 so postavili vzpenjačo na vodni pogon (water balance Bom Jesus funicular), da bi povezali mesto Braga s svetiščem. To je bila prva vzpenjača na Iberskem polotoku in je še vedno v uporabi.

Cerkev, posvečena Dobremu Jezusu (Bom Jesus do Monte)

ZA ZAKLJUČEK: ZAKAJ SMO ODŠLI NA SVETO POT V FATIMO?

V jubilejnim letu praznovanja Marijinih prikazovanj v Fatimi smo se z Družinsko akademijo podali na romanje v Fatimo. V času od 27. do 31. oktobra 2017 nas je 13 družin, 59 romarjev, od tega 37 otrok v starosti od 1 do 17 let obiskalo Portugalsko in posebne kraje Božje milosti, kjer je Marija pred 100 leti po treh otrocih ves svet povabila k zvesti molitvi rožnega venca in darovanju žrtev za spreobrnjenje grešnikov, napovedala težek boj med Bogom in satanom na področju svetosti družine, zakona in življenja ter končno zmago Njenega Brezmadežnega Srca.

Fatima, od obale Atlantskega oceana 50 km oddaljeno mesto, je bila še pred 100 leti majhna, nepomembna vas. Vse se je spremenilo, ko se je od 13. maja do 13. oktobra 1917 vsakega 13. dne v mesecu prikazala Gospa v belem trem pastirčkom: Luciji, Jacinti in Frančišku. Po številnih čudežih, ki so se potem tam dogajali, se je Fatima do danes razvila v svetovno znano romarsko središče. Bog je izbral majhno in revno vas, da spregovori svetu. Glavne vloge v tej zgodbi pripadajo trem otrokom, ki so imeli čista in odprta srca za Marijin klic. Najsi bo obiskovalec Fatime vernik ali ne, v srcu goreč ali dvomljivec, Fatima je posvečen kraj, je kraj, ki te navda z mirom in te blagoslavlja.

V Fatimi smo obiskali kapelico prikazovanj, ki je postavljena točno na kraju, kjer je rasla črnika, na kateri se je prikazala Marija. Kapelica stoji sredi velikega trga, ki sprejme okoli milijon ljudi. Na desni strani kapelice je bazilika Rožnovenske Gospe, kjer so pokopani vsi trije vidci. Zunanost spominja na baziliko Sv. Petra v Rimu, notranost cerkve pa krasi Marijin kip pred oltarjem, ki je narejen po opisu Marije, kot so jo videli pastirčki. 13. maja leta 1981, na dan, ko se katoliška cerkev spominja prvega Marijinega prikazanja v Fatimi, je bil izveden napad na papeža Janeza Pavla II. v Rimu. V zahvalo za čudežno preživetje je tedanji papež, sedaj že sveti Janez Pavel II, dal metek, ki ga je ranil, vgraditi v Marijino krono v Fatimi. Na levi strani pa je bazilika Sv. Trojice (ima 8.600 sedežev), za katero je naredil mozaik Slovenec, svetovno priznani bogoslužni umetnik p. Marko Ivan Rupnik DJ.

Poleg Fatime smo obiskali še mnoge druge čudovite kraje na Portugalskem, s čimer smo obogatili naše duhovno popotovanje. Portugalska je ena od najlepših dežel v Evropi s številnimi mogočnimi cerkvami in samostani, čudovito naravo, bogatim ljudskim izročilom, slikovitimi vasicami in lepimi mesti kot so Porto, Bom Jesus, Coimbra, Batalha, Nazare, Lizbona, ...

Naše romanje v Fatimo je bilo krona večletnih priprav na obhajanje 100-letnice milostnih dogodkov v Fatimi. V župniji Stara Loka smo več let zapored na pobudo župnika Alojza Snoja obhajali pobožnost petih prvih sobot na fatimski način. Letos smo na dogodkih MarijaDA – BODI DAR s pesmijo in osebnimi pričevanji živeli Marijin klic. Pred odhodom v Fatimo pa smo udeleženci roma-

Fatimski romarji smo obiskali vasico Aljustrel, kjer so živeli fatimski pastirčki Frančišek, Jacinta in Lucija. Po poti, po kateri so hodili pastirji iz svoje vasi v Irijsko dolino, kjer jih je leta 1917 obiskovala Devica Marija, je danes urejena sveta pot s štirinajstimi postajami križevega pota. Tudi mi smo jo prehodili v molitvi. Sklenili smo jo pri kapeli sv. Štefana, kjer je nastala tudi pričujoča fotografija. Kapelo in vseh štirinajst postaj so postavili madžarski katoličani, ki so pribežali na zahod pred sovjetsko zasedbo Madžarske.

Avtorji fotografij: Marjan Debeljak, Jakob Florjančič, Jakob Habicht, Gašper Markelj, Rok Oblak

nja imeli dvodnevno duhovno pripravo v Stični, kjer smo se prvi dan udeležili čudovite slovesnosti slovensko-hrvaškega srečanja s fatimsko Marijo. V skupni molitvi dveh sosednjih narodov se nas je 7000 romarjev vseh generacij združilo ob Mariji, ki nam s svojo besedo in zgledom kaže pot skozi vsakodnevne izzive, pot povezanosti in preseganja razprtij, in nam daje najmočnejše orožje za boj proti zlu – molitev rožnega venca!

Na romanje, ki je sveta pot, smo se odpravili, da se Bogu zahvalimo za Njegovo navzočnost v našem življenju in utrdimo naš odnos z Njim, da poživimo vero, da se učimo usklajevati svojo voljo z Božjo in da naravnamo svoj kompas na končni cilj, ki so nebesa. Z nami je bil duhovni vodja Branko Potočnik, duhovnik iz župnije Reteče. Za naše družine je bila to tudi velika šola potrpljenja in ponižnosti, priložnost za graditev in krepitev medsebojnih odnosov, čudovit zgled za otroke kako skozi življenje vsak trenutek potovati v prijateljstvu z Bogom. Hvala Gospodu, da nas je zbral in povezal v eno veliko družino!

PASIJONSKE PODOBE